

Pomen izvoza gradbenih in tehničnih storitev ter problematike ureditve napotnih delavcev

Jože Damijan, Vodja projekta
Črt Kostevc
Nejc Jarm

Ljubljana, Oktober 2019

Vsebina

- 1 Opredelitev GTT storitev in pravna ureditev
- 2 Obseg in dinamika izvoza storitev in napotitev
- 3 Pomen izvoza GTT storitev za slovensko gospodarstvo
- 4 Pomen izvoza GTT storitev za SV Slovenijo
- 5 Ocena učinkov v primeru spremembe regulacije

Opredelitev GTT storitev v statistiki (gradbene, transportne in tehnične storitve)

SURS (BS)

- prejemki od gradbenih del v tujini
- inženirske storitve
- prejemki od vzdrževalnih del v tujini
- druge tehnične storitve
- ostale poslovne storitve
- cestni blagovni transport
- cestni potniški transport
- cestni transport-pomožne storitve
- ostale transportne storitve

AJPES

- popravila in montaža strojev in naprav (SKD 33.1, 33.2)
- gradbeni sektor (SKD 41.1, 41.2, 42, 43)
- promet (SKD 49.3, 49.4)
- spremljevalne storitve tovornega prometa (SKD 52.2)
- arhitekturne storitve in tehnično projektiranje (SKD 71.1)
- tehnično preizkušanje in analiziranje (SKD 71.2)
- dejavnost pri iskanju zaposlitve (SKD 78)

Pravna ureditev področja

Napotovanje delavcev pri čezmejnem opravljanju storitev

EU

- Direktiva 96/71/ES o Napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev
- Direktiva 2014/67/EU o izvrševanju Direktive 96/71/ES o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev
- Uredba (EU) 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti
- Uredba (EU) 987/2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe št. 883/2004.
- **Spremenjena direktiva 2018/957/EU**

Slovenija

- Zakon o čezmejnem izvajanju storitev (Ur-l. 10/17, ZČmiS, 1.1.2018)
- Podlaga za napotitve v vse države članice EU, Islandijo, Liechtenstein, Norveško in Švico, je **dokument A1**, ki ga delodajalec pridobi pri ZZZS, z njim pa dokazuje, da se v času izvajanja storitev uporabljajo predpisi o socialni varnosti RS. Vloga za izdajo potrdila A1, mora biti urejena do začetka dela (najprej pa do 30 dni pred začetkom dela)
- Vlogi je potrebno priložiti ustrezno **pogodbo o zaposlitvi za delo v tujini** (z delavcem) in **pogodbo o izvajanju storitve** (z naročnikom) oz. akt o napotitvi v povezano družbo.

Pravna ureditev področja

Spremenjena direktiva 2018/957/EU o Napotitvi delavcev

- Direktivo 2018/957/EU je potrebno implementirati v nacionalni pravni red s 30.7.2020

Ključne spremembe:

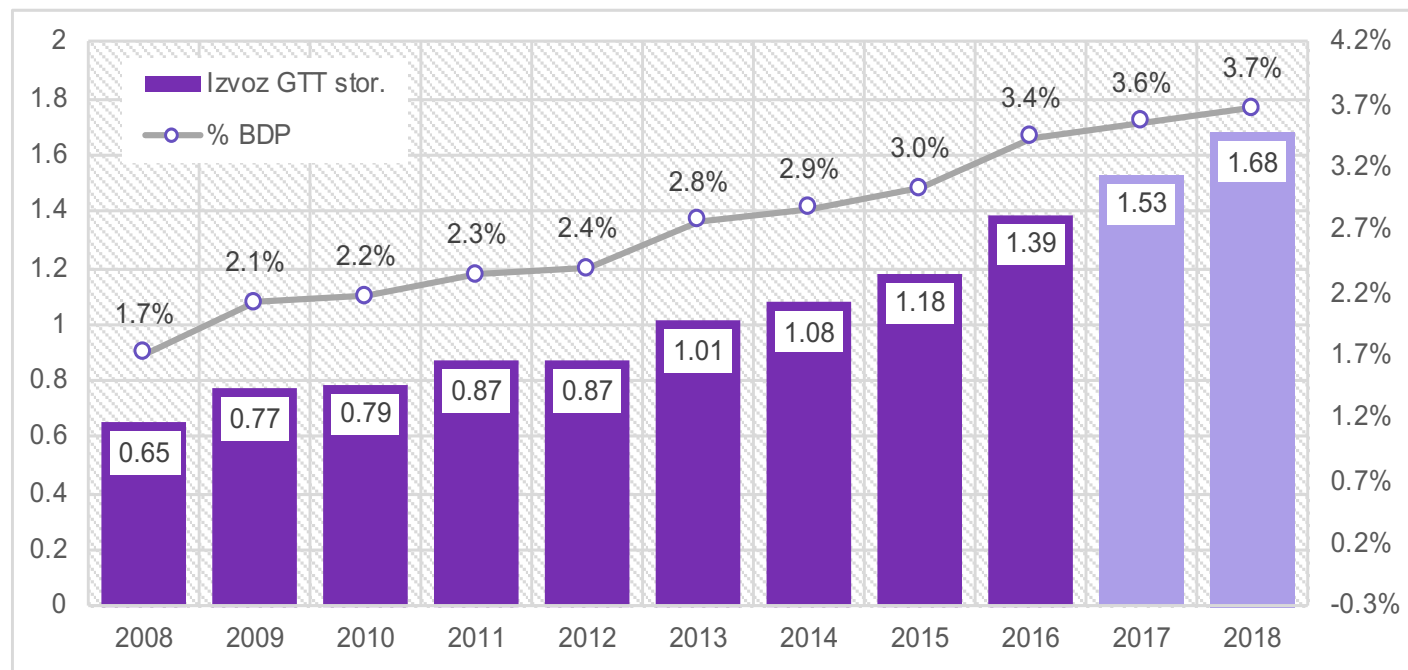
- Spremenjena **ureditev nagrajevanja** napotnih delavcev
 - Dosledno upoštevanje ureditve nagrajevanja v gostujoči državi (upoštevanje kolektivnih pogodb, enake plače, bonusi, olajšave in povračila za iste profile zaposlenih)
- Spremembe glede **dolgoročne napotitve delavcev**
 - Dolgoročno napoteni delavci (več kot 12 + max 6 mesecev) so upravičeni do enakih pogojev zaposlovanja kot zaposleni v gostujoči državi (pravice, zaščita, dopust), razen glede odpuščanja,
 - Potrebno je upoštevati veljavne (reprezentativne) splošne, regionalne in panožne kolektivne pogodbe (do zdaj le za gradbeni sektor),
 - Pogoji namestitve morajo biti enaki kot za domače zaposlene,
 - Agencijski zaposleni: enaki pogoji za čezmejne napotitve kot na nacionalni ravni,
 - Novi elementi tudi za transportni sektor (v fazi pogajanj)

Slovenija

- Negotovost glede načina implementacije nove direktive (socialni prispevki)

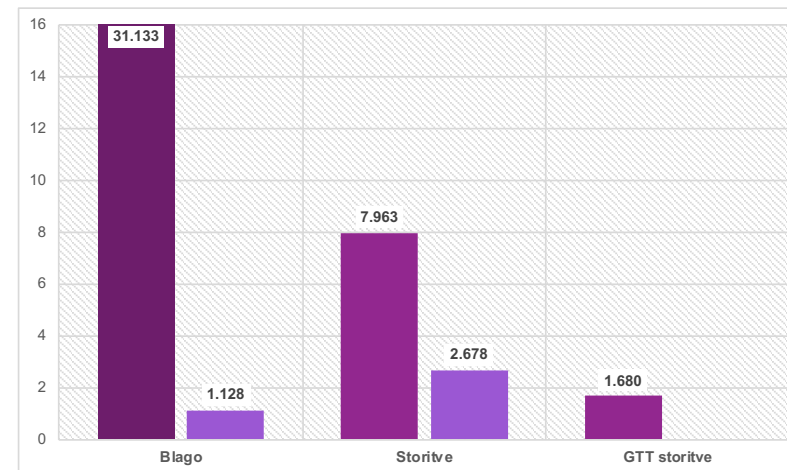
Pomen izvoza GTT storitev

Obseg izvoza GTT storitev (mlr €) in delež v BDP (%)

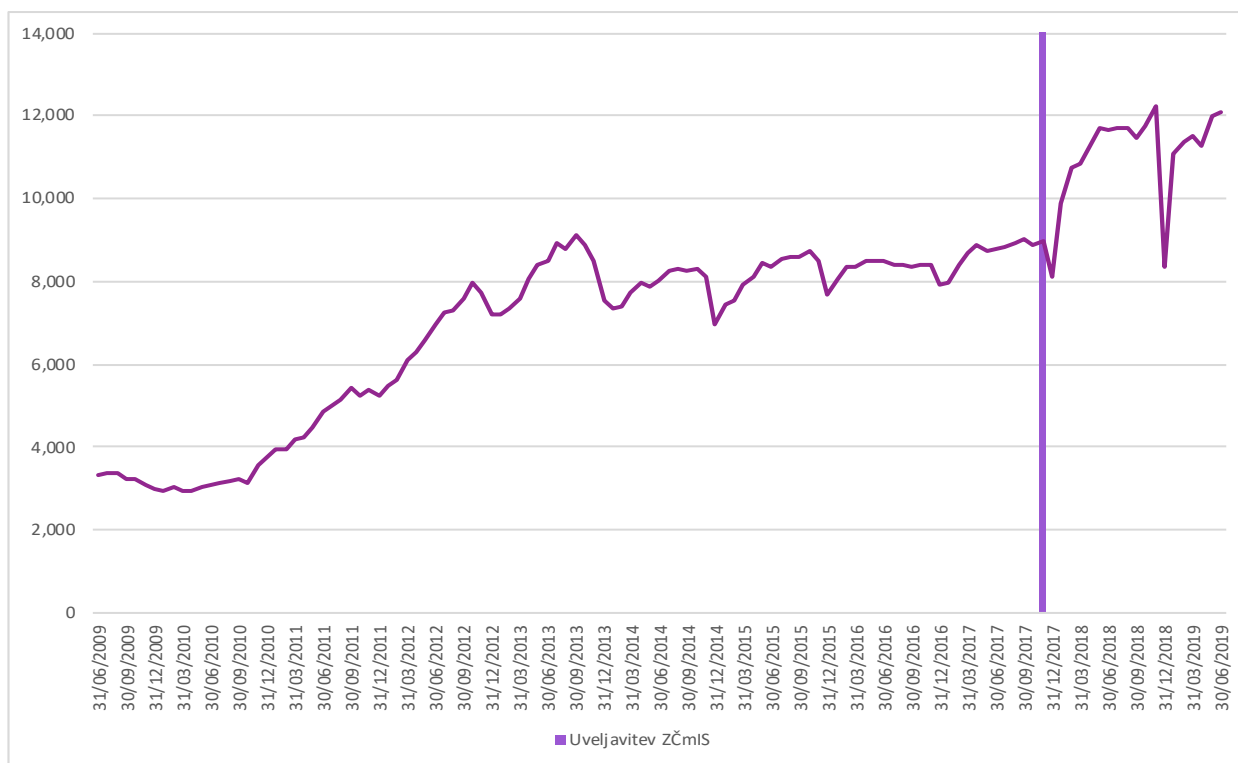
- Hitra rast izvoza GTT storitev
 - Povečanje za 150% v 2008-2018
 - 1.7 mlr € v 2018
 - Podvojitev deleža v BDP (na 3.7% v 2018)

- Velika konkurenčnost pri izvozu storitev
 - Večja kot pri izvozu blagu
 - Večji presežek v ZT s storitvami kot pri blagu (2.7 vs. 1.1 mlr € v 2018)
 - Izvoz GTT storitev pomembno prispeva k temu presežku

Dinamika in struktura napotitev zaposlenih v tujino

Stanje števila napotenih zaposlenih RS na zadnji dan v mesecu med 2009 in 2019
(SURs)

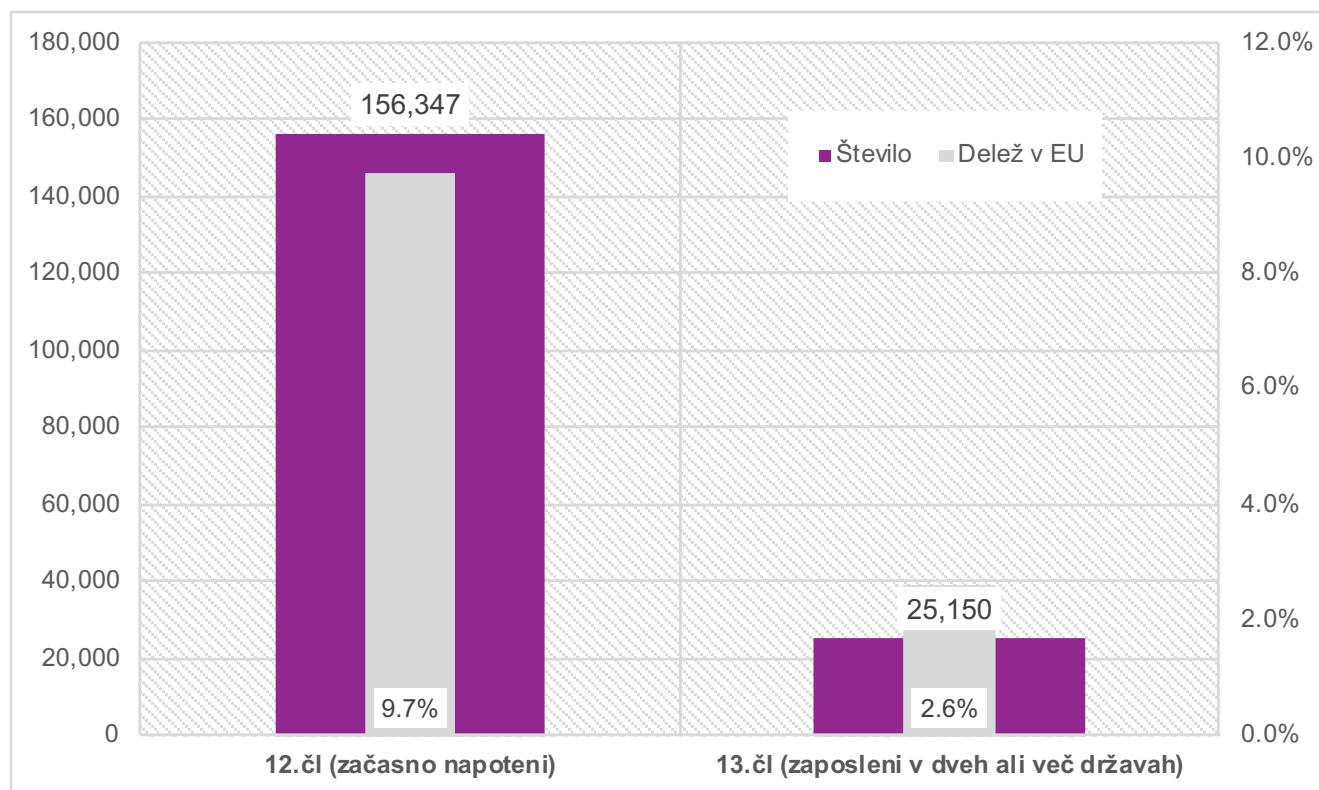

- Stabilna raven napotitev v tujino na ravni okrog 8,000 mesečno med 2011 in 2017
- Po uveljavitvi Zakona o čezmejnem izvajanju storitev (ZČmiS, 1.1.2018) povečanje napotitev za 50%
 - Na raven okrog 12,000 mesečno

Dinamika in struktura napotitev zaposlenih v tujino

Število izdanih A1 obrazcev (2017)

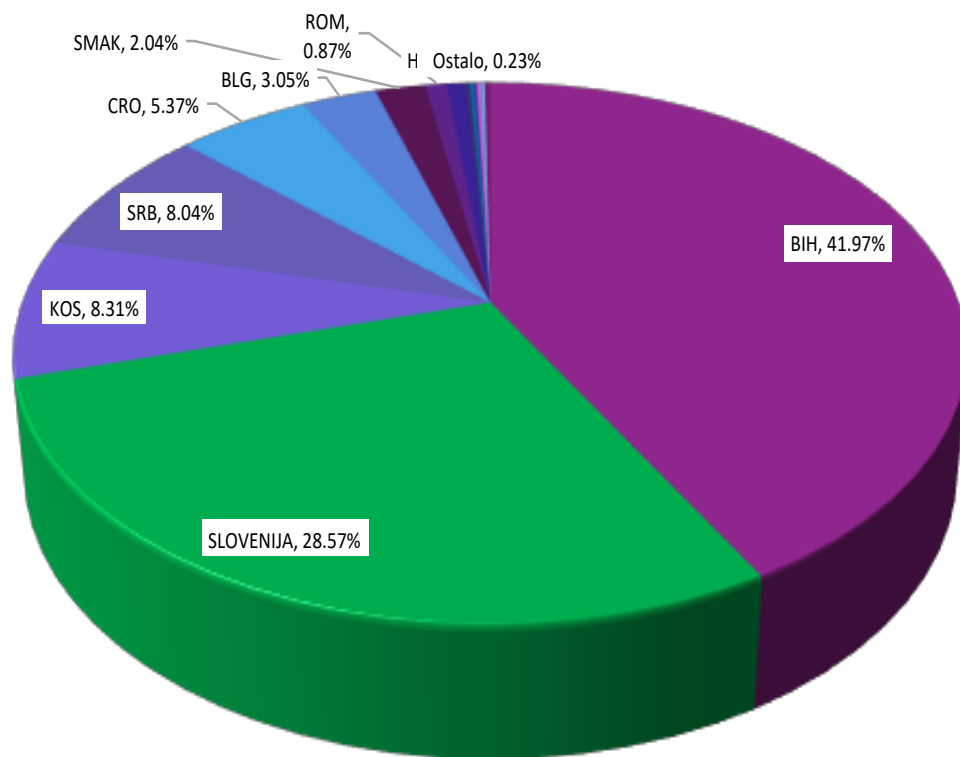
Vir: Evropska komisija

- V 2017:
 - Skupaj 181,400 izdanih A1 obrazcev (brez samozaposlenih)
 - S samozaposlenimi: 191,000

Dinamika in struktura napotitev zaposlenih v tujino

Struktura napotenih delavcev po nacionalnosti
(stanje na dan 30.6.2019) Vir: SURS

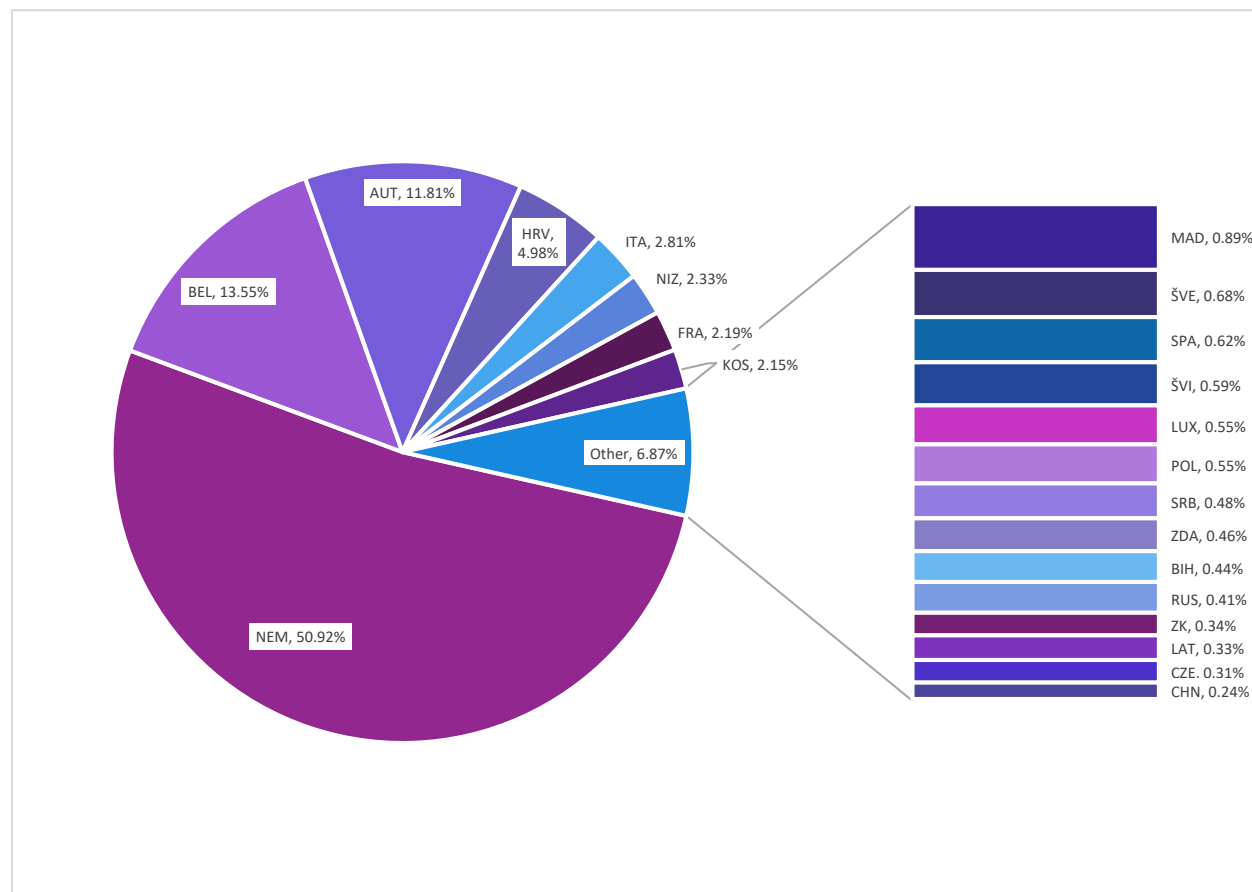

- 70% napotenih zaposlenih je tujcev
- Vendar:
 - del neto osebnih dohodkov ter socialni prispevki in dohodnina od prejemkov, ki jih napoteni delavci zaslužijo na delu v tujini, predmet prihodkov slovenskega proračuna

Dinamika in struktura napotitev zaposlenih v tujino

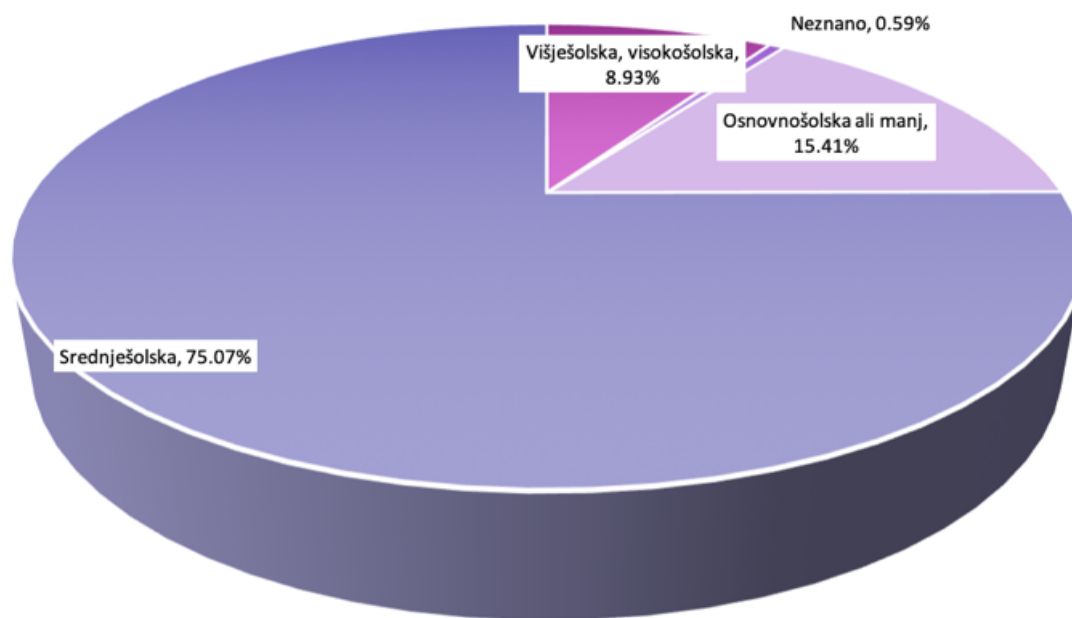
Struktura napotenih delavcev po državah napotitve
(stanje na dan 30.6.2019) Vir: SURS

- 51% napotenih v Nemčijo
- BL: 13.5%
- AT: 12%
- IT: 3%

Dinamika in struktura napotitev zaposlenih v tujino

Izobrazbena struktura napotenih delavcev
(stanje na dan 30.6.2019) Vir: SURS

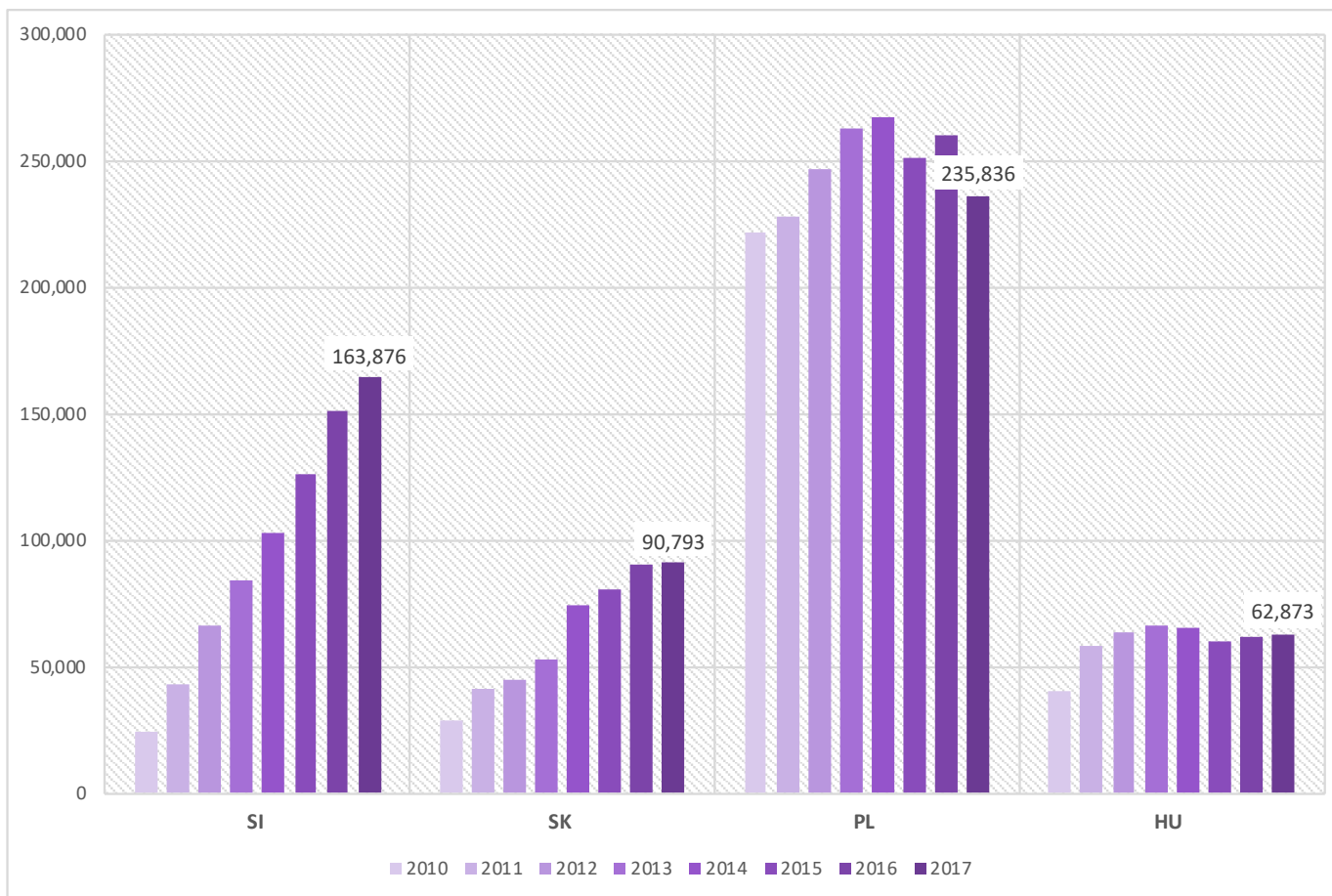

- 75% napotenih delavcev ima srednješolsko izobrazbo
- 9% napotenih z visoko izobrazbo

Primerjava s tujino

Število začasnih napotitev, po državah EU NMS (po čl. 12; 2017)

Vir: Evropska komisija

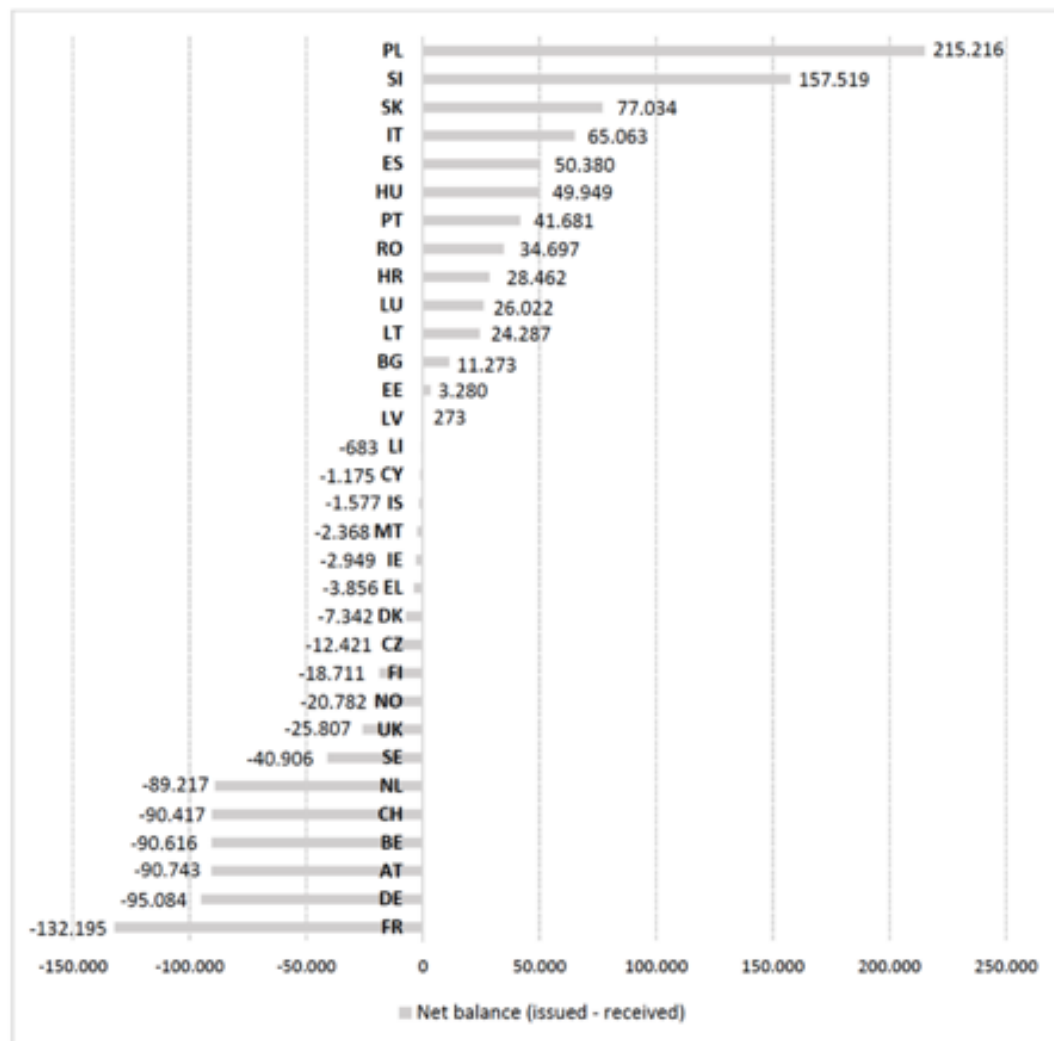
- Poljska najmočnejša izvoznica delovne sile
- Slovenija najhitreje rastoča

Primerjava s tujino

Število neto napotitev (2017)

Vir: Evropska komisija

Figure 4 Net balance between the number of PDs A1 issued and received according to Article 12 of the Basic Regulation, 2017

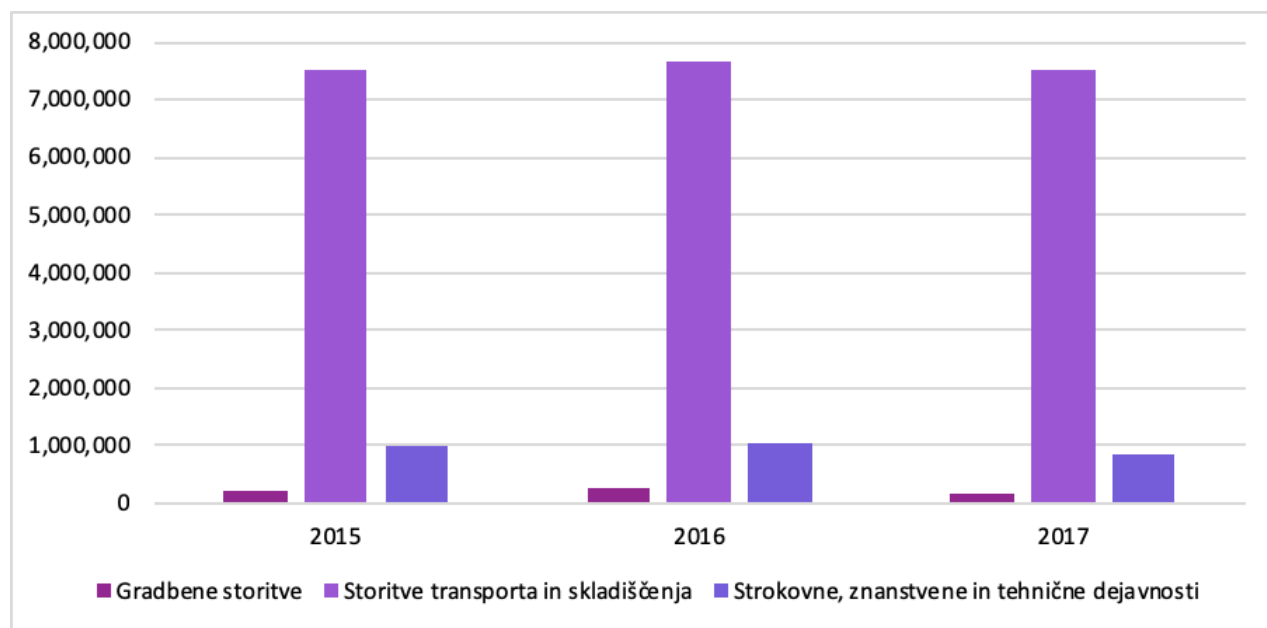
Source Administrative data PD A1 Questionnaire 2018

- Slovenija druga, takoj za Poljsko po številu začasno napotениh zaposlenih
- Neto "izvoznica"
- Zelo konkurenčna

Primerjava s tujino

Slovaška

Izvoz GTT storitev (2015-2017, v tisoč EUR)

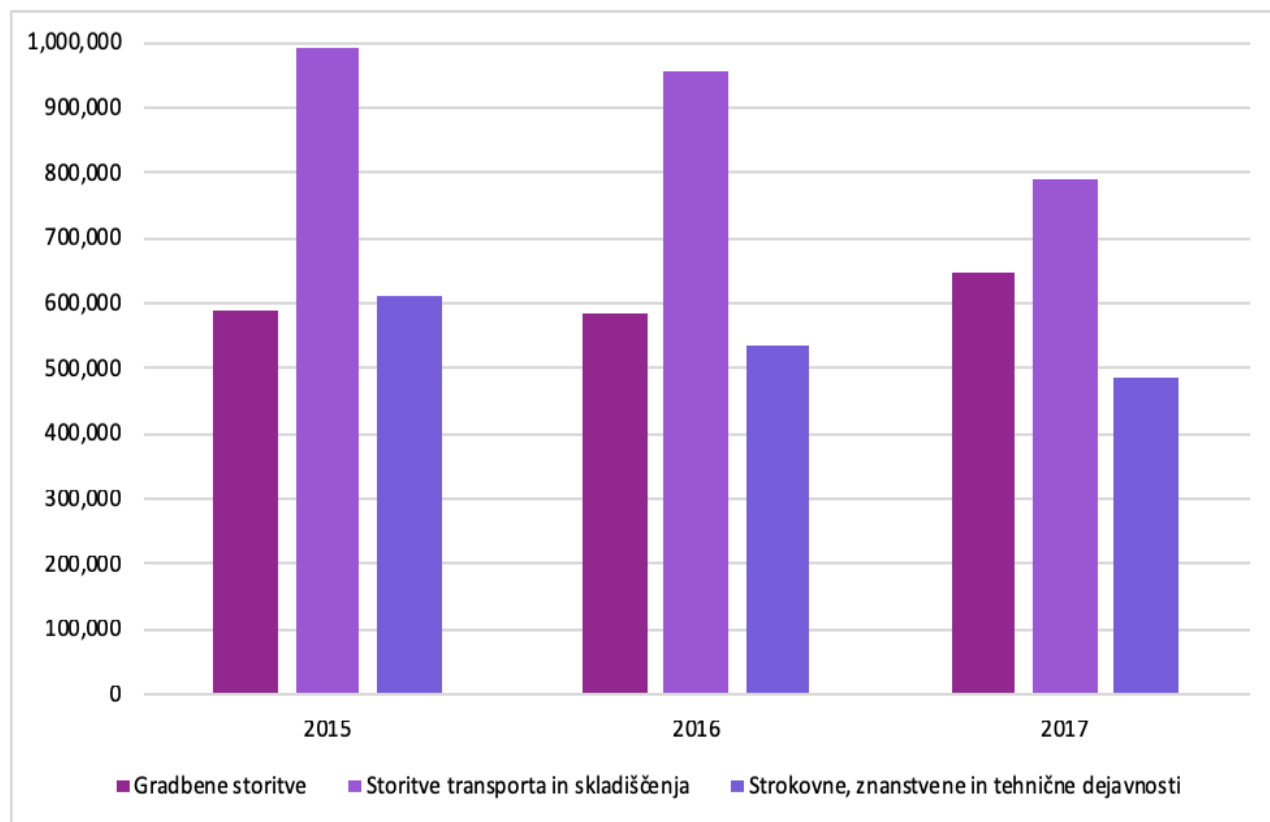
Slovaška

- Specializirana predvsem na transportne storitve (7.5 mlr €)
- Število izdanih A1 (po čl. 12; 2017):
 - 90,793 (1.6 na osebo)

Primerjava s tujino

Poljska

Izvoz GTT storitev (2015-2017, v tisoč EUR)

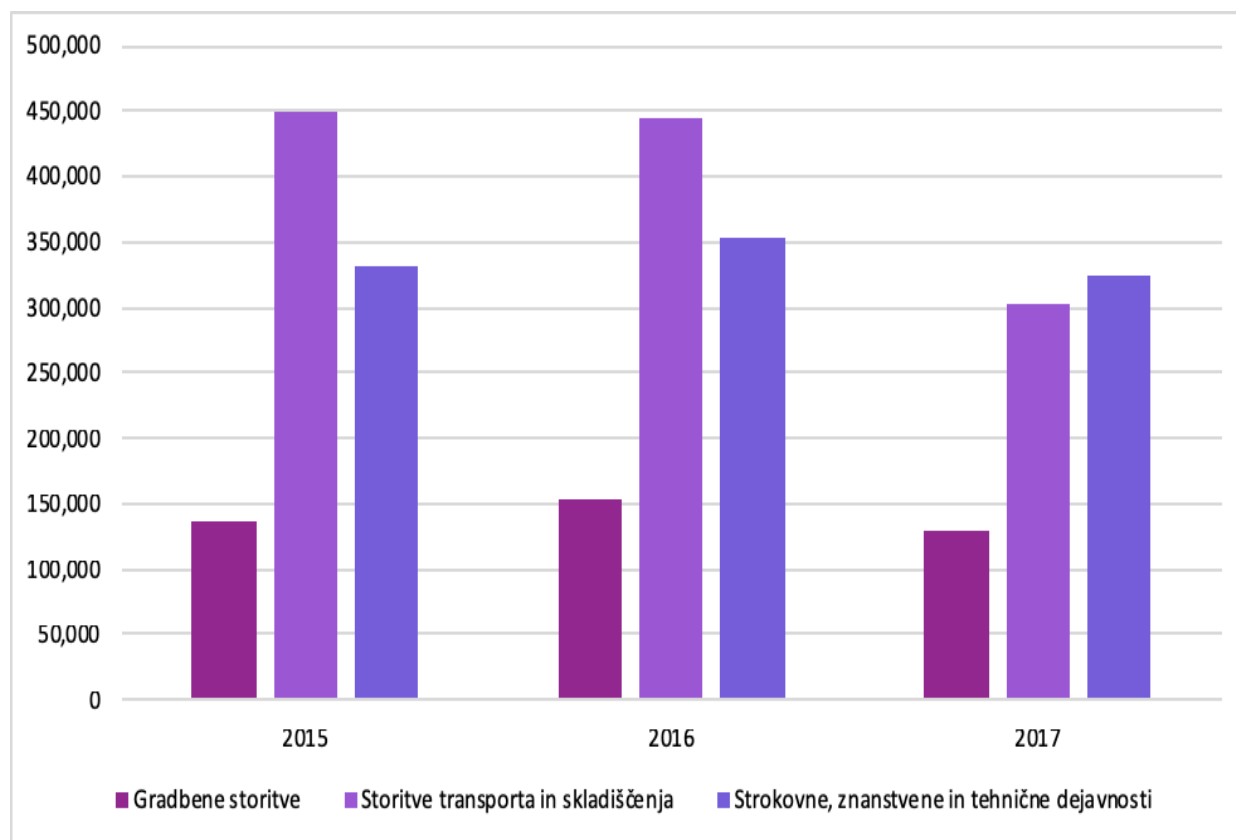
Poljska

- Enakomerna porazdelitev po panogah
 - Največ transport (800 mio €)
 - Gradbeništvo (600 mio €)
- Število izdanih A1 (po čl. 12; 2017):
 - 235,836 (2 na osebo)
 - polovica za Nemčijo

Primerjava s tujino

Madžarska

Izvoz GTT storitev (2015-2017, v tisoč EUR)

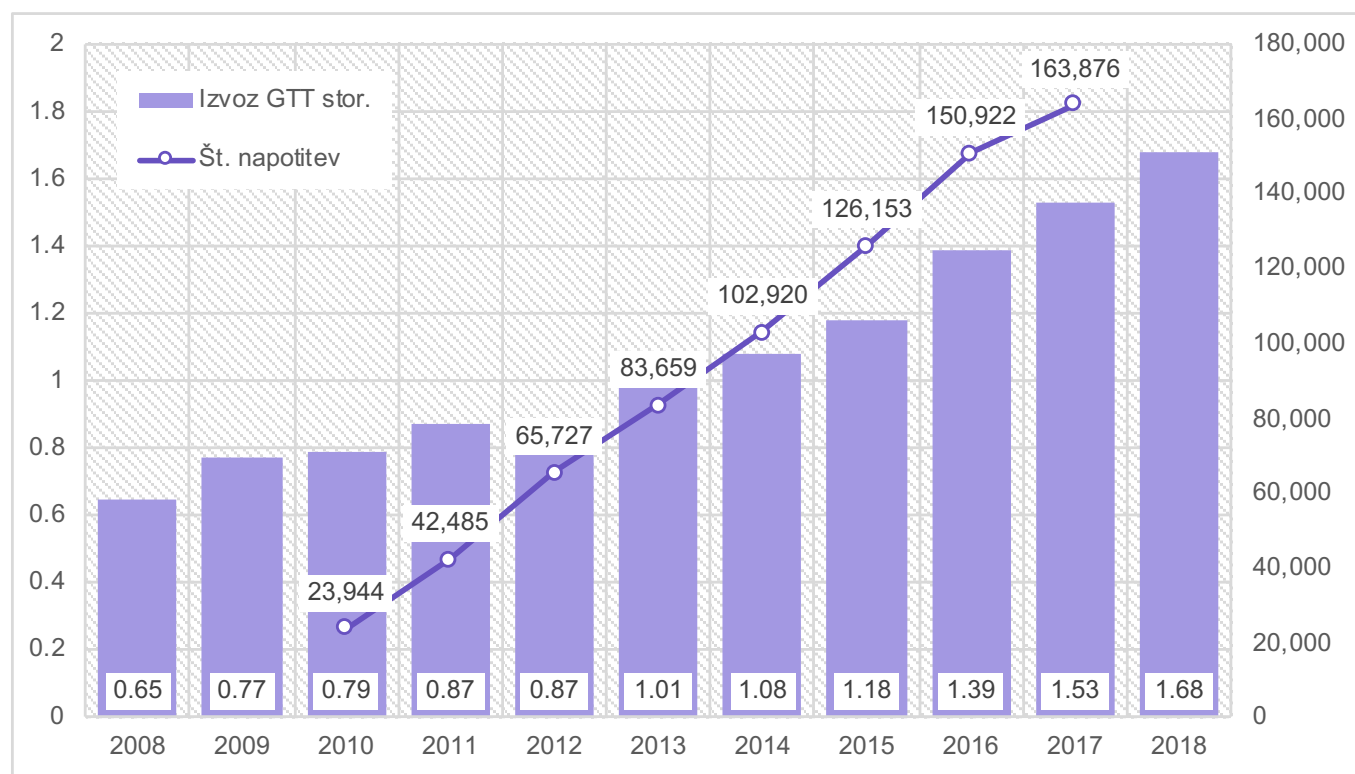
Madžarska

- Dve panogi izstopata
 - Največ tehnične storitve (320 mio €)
 - Transport (300 mio €)
- Število izdanih A1 (po čl. 12; 2017):
 - 62,873 (1.5 na osebo)
 - polovica za Nemčijo

Primerjava s tujino

Slovenija

Izvoz GTT storitev (mlr EUR) in število napotitev (po čl. 12)

Slovenija

- Primerljiva s Poljsko
- Po obsegu izvoza (1.7 mlr €)
- Po številu napotitev (164,000 vs 235,000)

Pomen GTT izvoza za Slovenijo

Pomen GTT panog

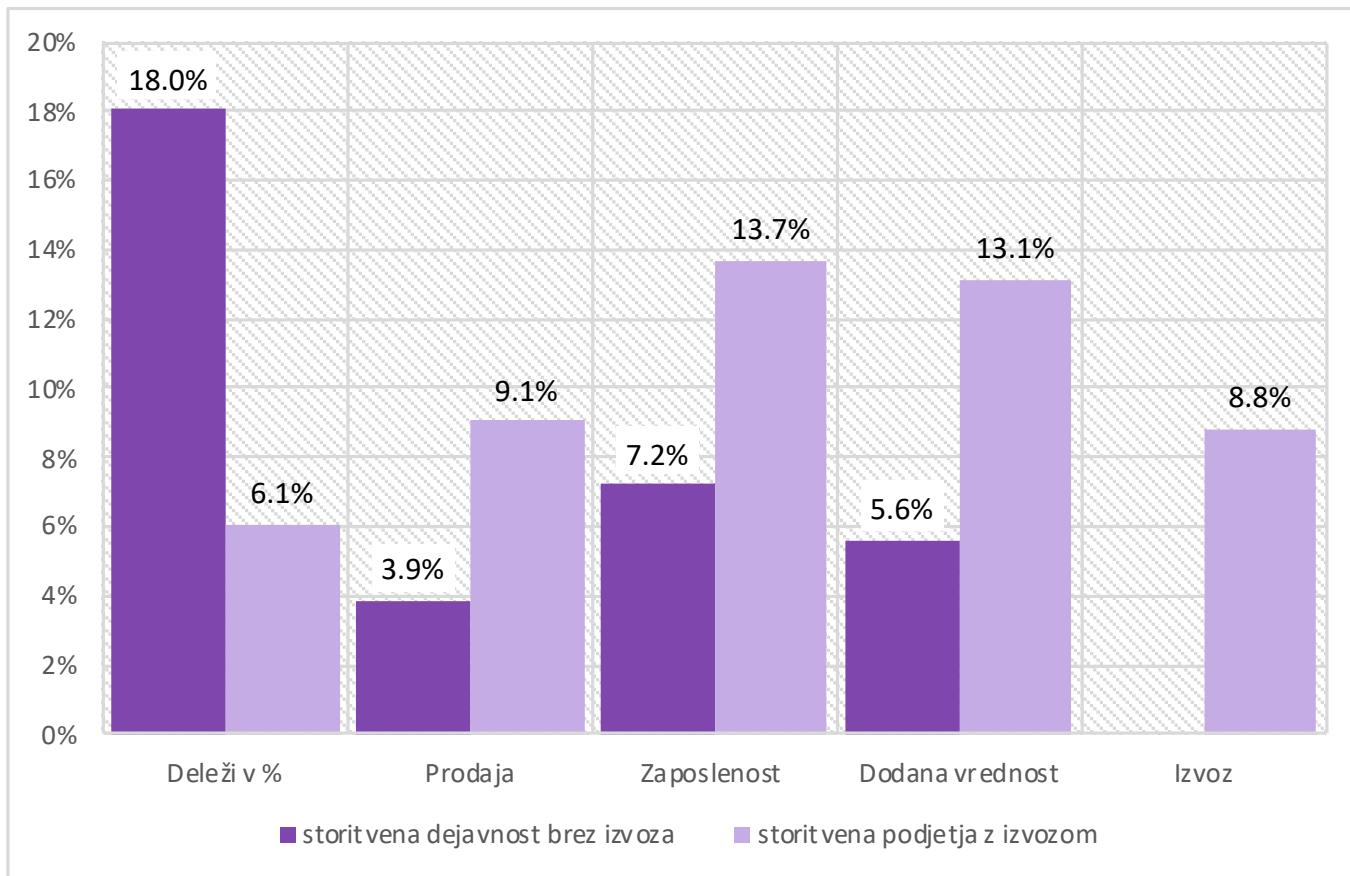
	Število podjetij	Skupna prodaja	Zaposleni	Dodana vrednost	Dodana vred./zap	Izvoz
		(mio €)		(mio €)	(€)	(mio €)
GTT neizvozniki	21,920	3,970	39,347	1,313	33,370	0
GTT izvozniki	7,397	9,271	74,803	3,052	40,801	3,652
Skupaj GTT	29,317	13,241	114,150	4,365	38,239	3,652

- 7,400 izvoznikov
- 9.3 mlr € prodaje, 3 mlr € dodane vrednosti
- **3.6 mlr € izvoza**
- 70,000 zaposlenih

Vir: AJPES

Pomen GTT izvoza za Slovenijo

Pomen GTT panog

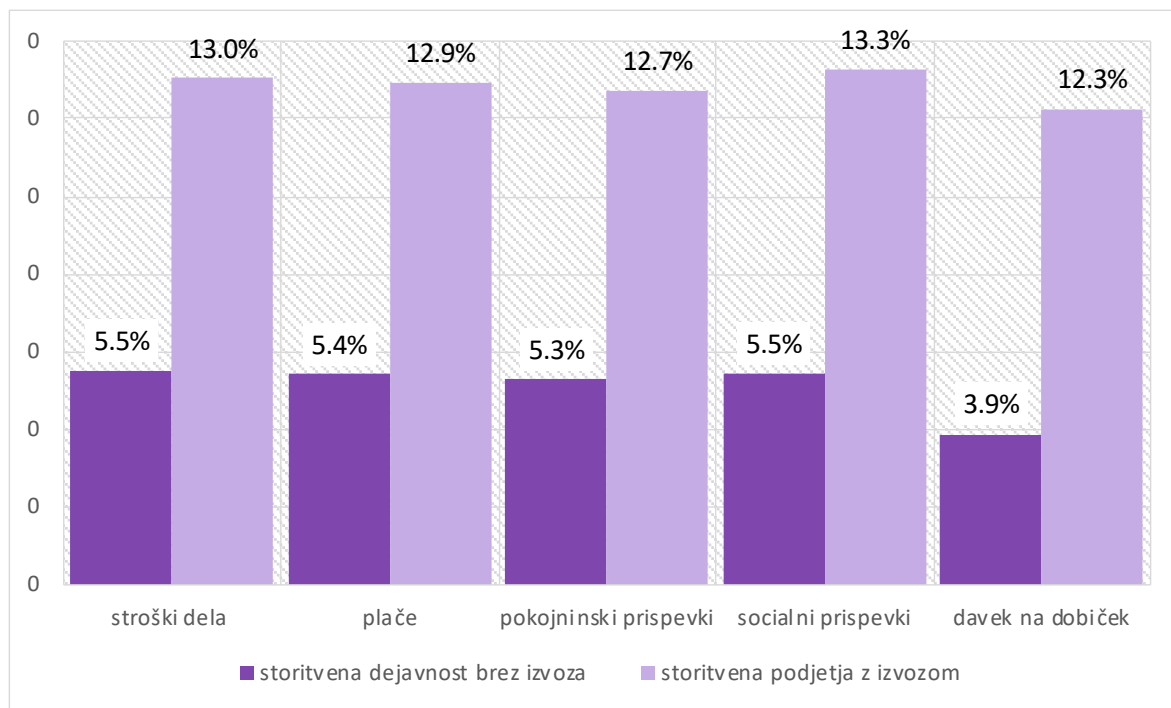

Izvozniki GTT storitev

- GTT: Četrtnina vseh podjetij v SLO
- GTT izvozniki: 6%
- GTT izvoznikov 3x manj po številu kot neizvoznikov
- 2-3x večji po prodaji, zaposlenosti in dodani vrednosti

Pomen GTT izvoza za Slovenijo

Pomen GTT panog za proračun

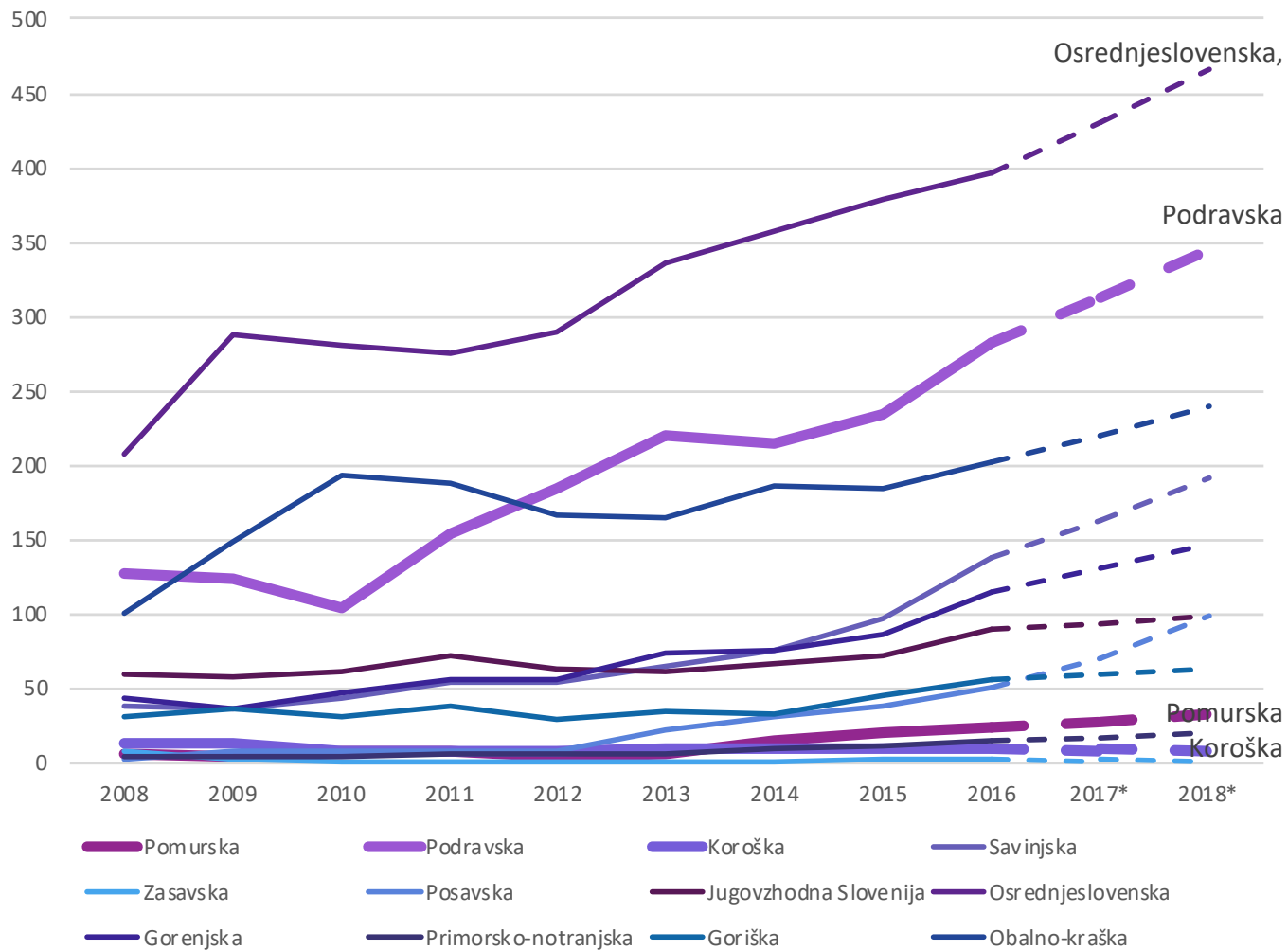

Izvozniki GTT storitev

- GTT izvozniki: 12-13% delež pri davkih in socialnih prispevkih
- 2-3x večji prispevek v proračun kot neizvozniki iz iste panoge

Pomen GTT izvoza za Severovzhodno (SV) Slovenijo

Deleži regij v GTT izvozu

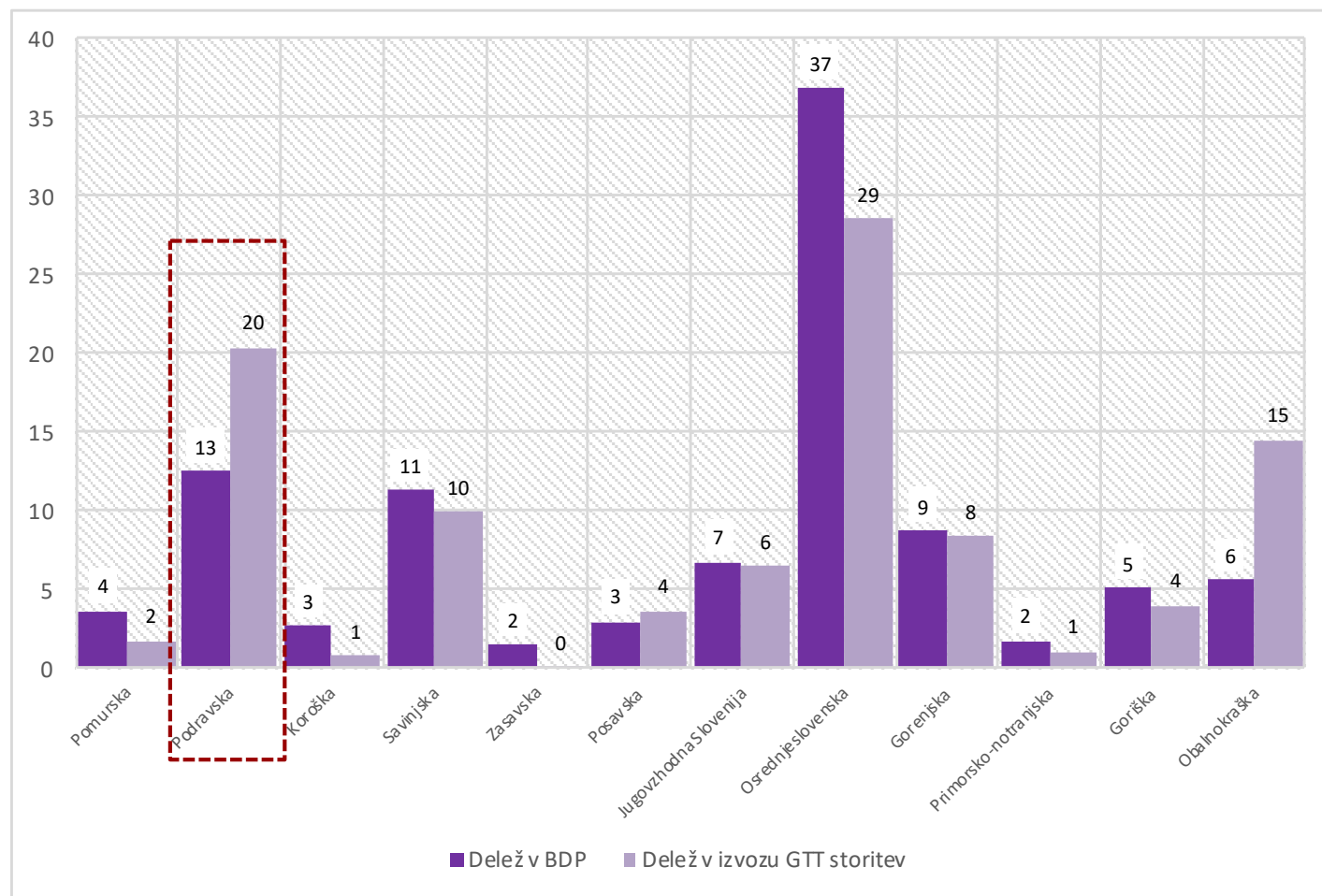

- Podravska regija druga najmočnejša

Vir: SURS

Pomen GTT izvoza za Severovzhodno (SV) Slovenijo

Deleži regij v BDP in izvozu GTT storitev (%)

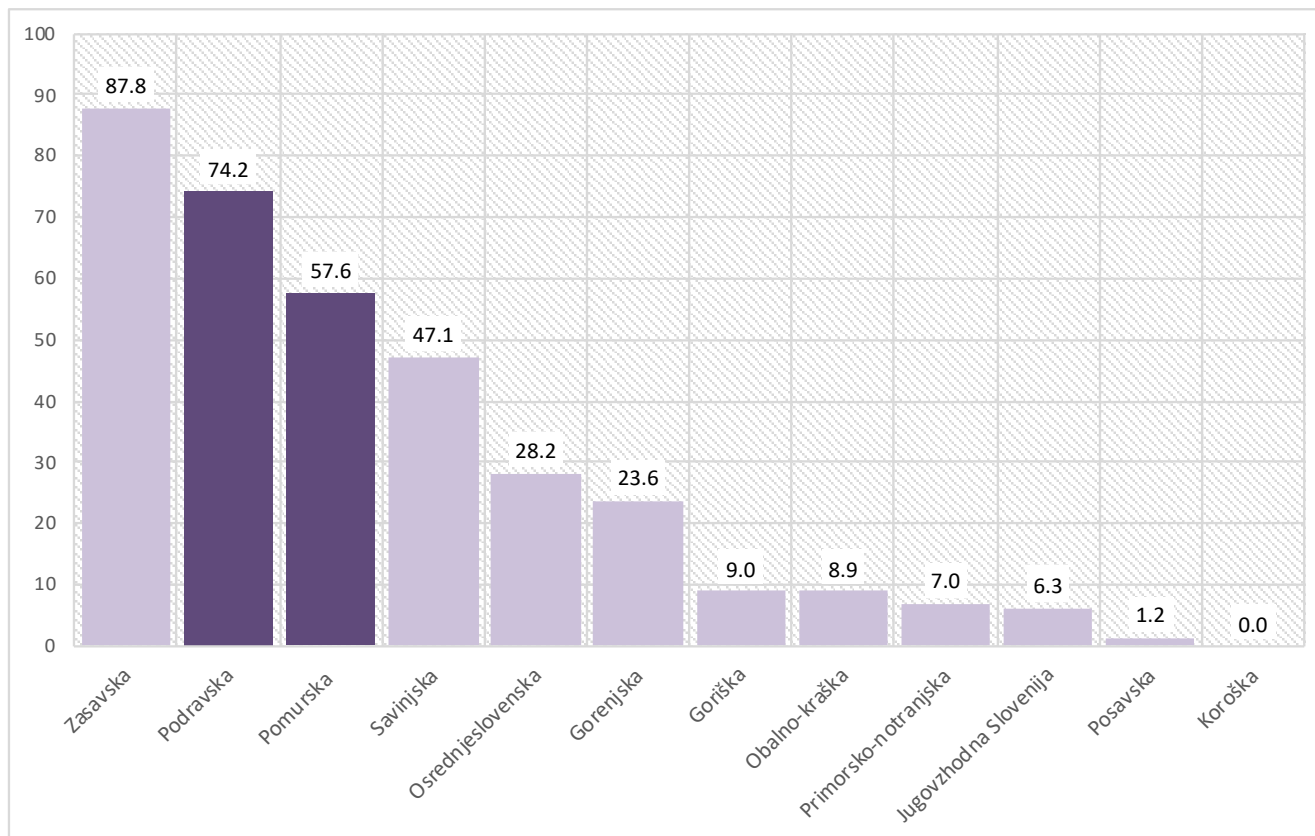

- Podravska regija:
- Delež v izvozu GTT za tretjino večji kot v BDP

Vir: SURS

Pomen GTT izvoza za SV Slovenijo

Delež gradbenih in tehničnih storitev v skupnem izvozu GTT storitev (%)

Podravska regija:

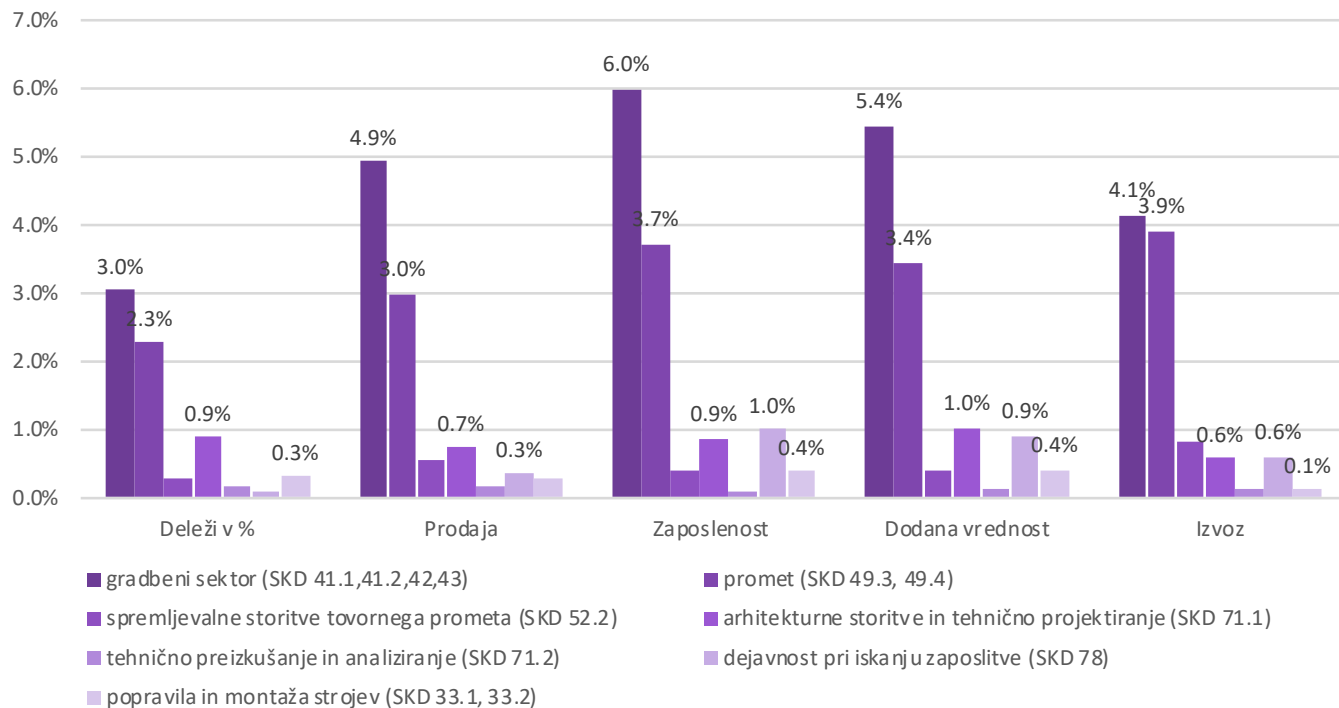
- Specializacija v izvozu gradbenih in tehničnih storitev

Pomurska regija:

- Večji pomen izvoza transportnih storitev

Pomen GTT izvoza za SV Slovenijo

Deleži GTT izvoznikov med vsemi podjetji v SV regiji

Velik pomen izvoznikov gradbenih in transportnih storitev

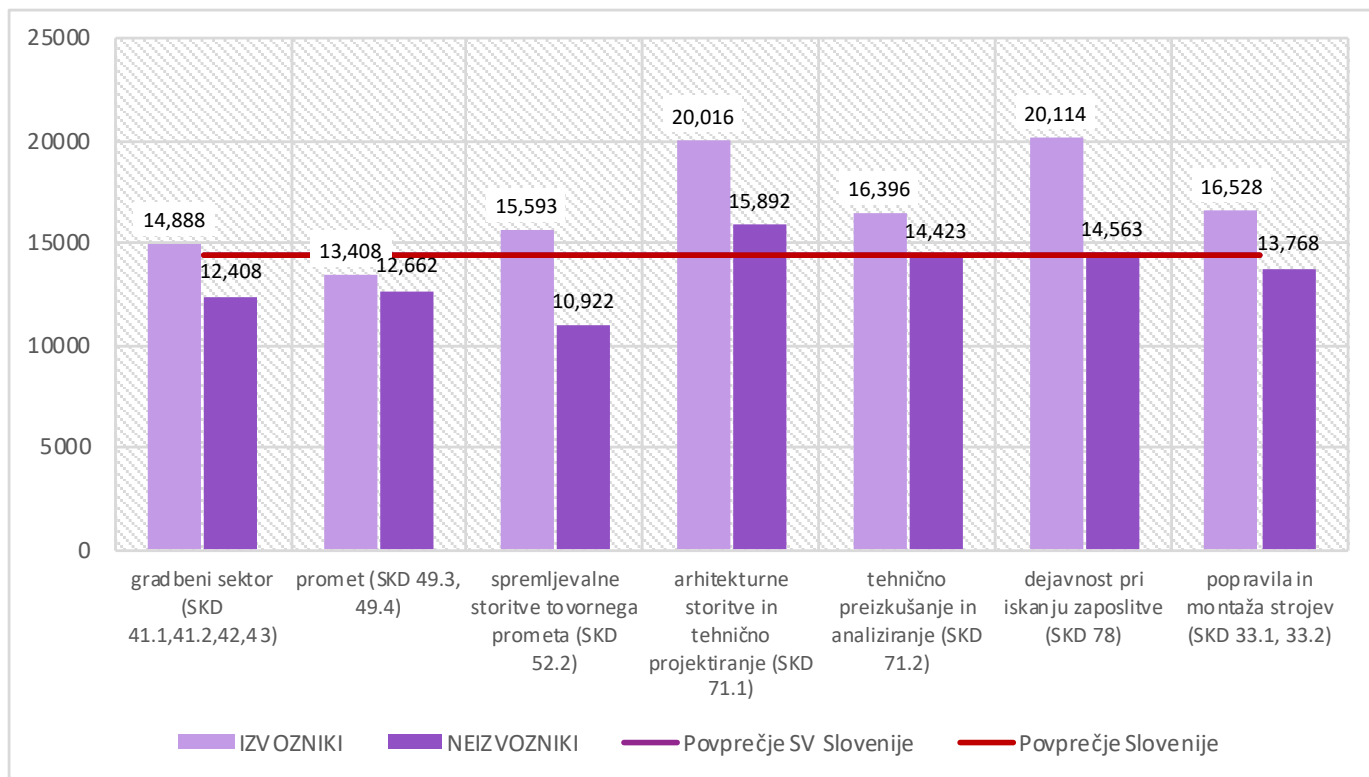
- 4 - 6% delež

Sledi transport:

- 3 – 4% delež

Pomen GTT izvoza za SV Slovenijo

Višina letne plače v SV regiji (2)

Izvozniki plačujejo za 20 - 30% višje plače od neizvoznikov

Višje tudi od povprečja Slovenije !

Ocena učinkov spremembe regulacije napotitev v tujino

Dva scenarija

Osnovni scenarij

- podjetja, ki izvažajo GTT storitve, bi po zakonskih spremembah zmanjšala izvoz: simuliramo, da se **izvoz GTT storitev zmanjša za polovico**

Pesimistični scenarij

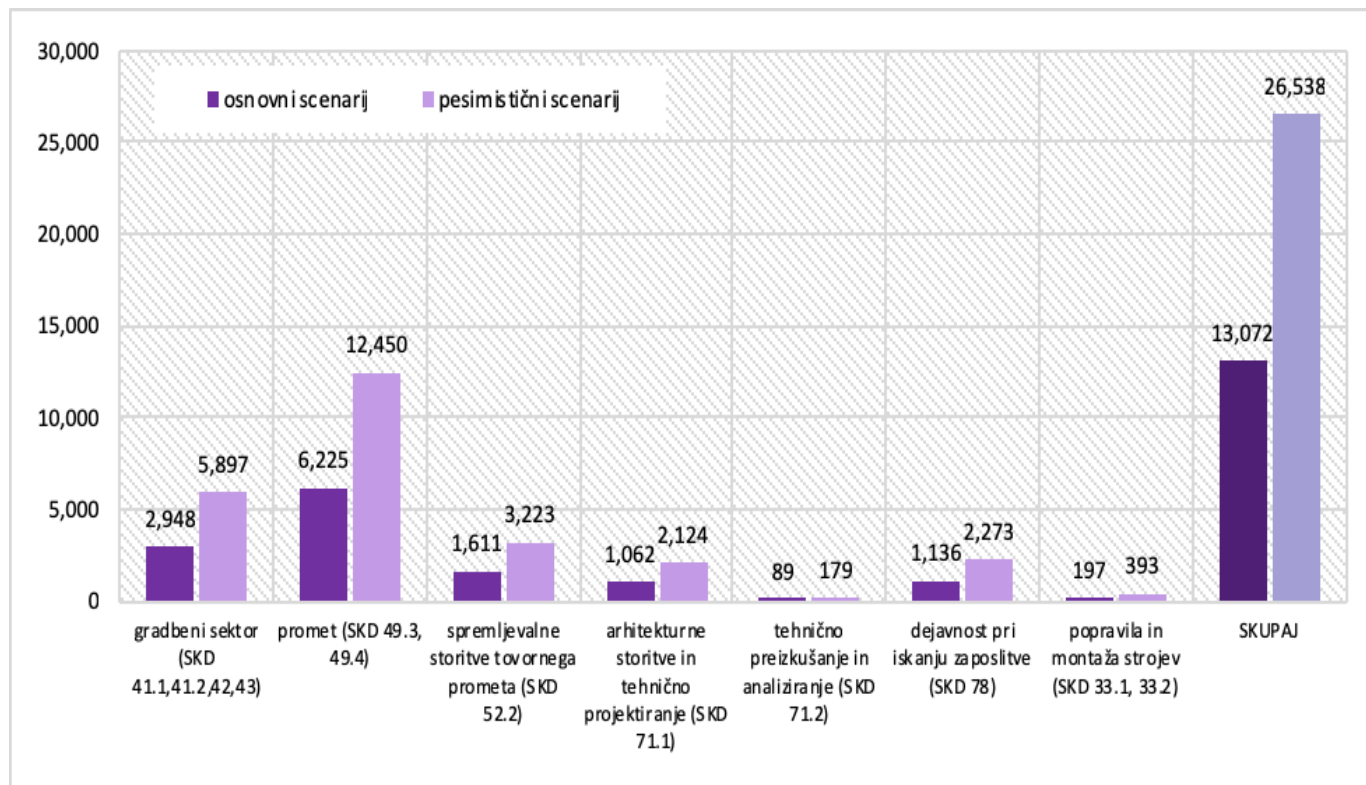
- podjetja, ki izvažajo GTT storitve, bi **povsem prenehala izvažati** in bi svoje poslovanje skrčila na obseg, s katerim poslujejo neizvozniki storitev

Simulacija učinkov

- Prek AJPES podatkov
- Ocena z input-output modelom (multiplikativni učinek)

Ocena učinkov spremembe regulacije napotitev v tujino

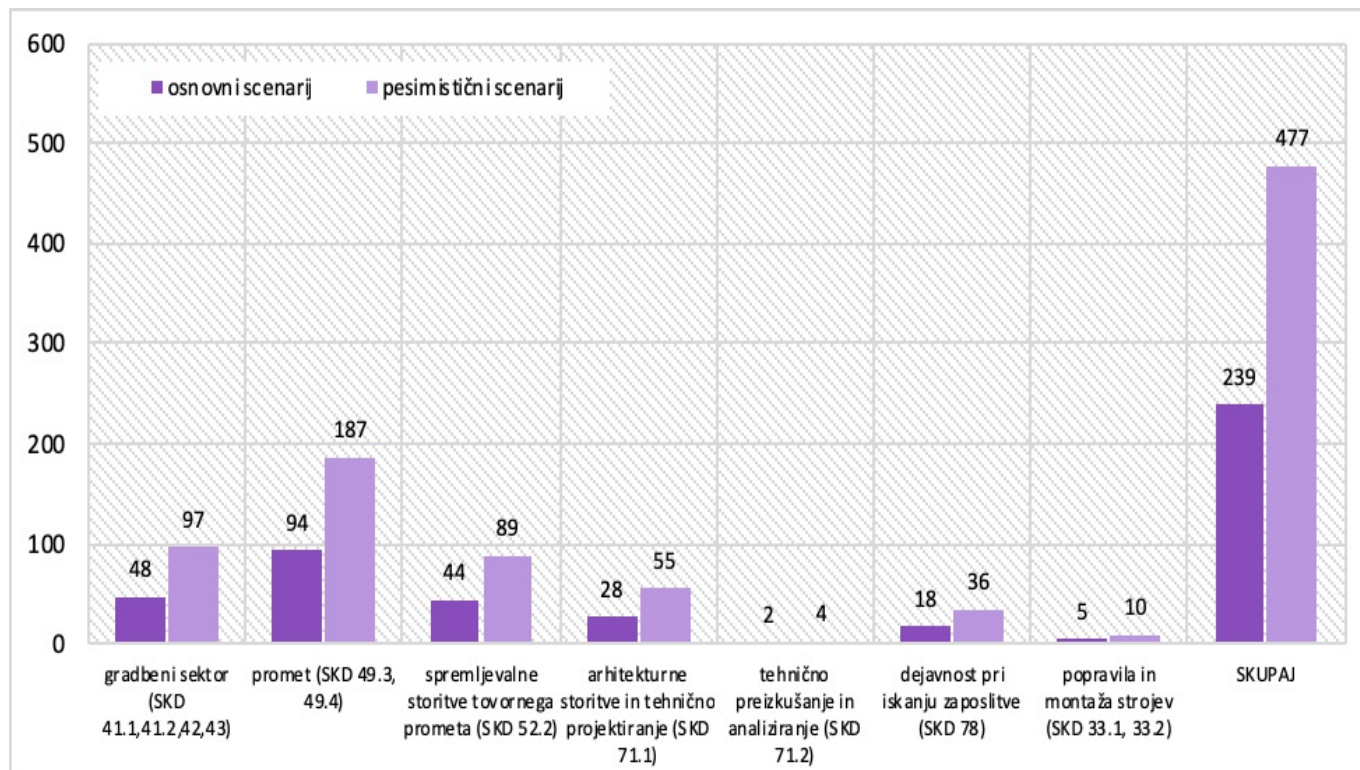
Učinek na zaposlenost

- Potencialno ogroženih 13,000 zaposlenih od skupaj 71,000 zaposlenih
- Če bi GTT podjetja povsem prenehala izvažati, ogroženih celo 26,500 delovnih mest
- Največji negativni učinki na promet, sledi gradbena panoga

Ocena učinkov spremembe regulacije napotitev v tujino

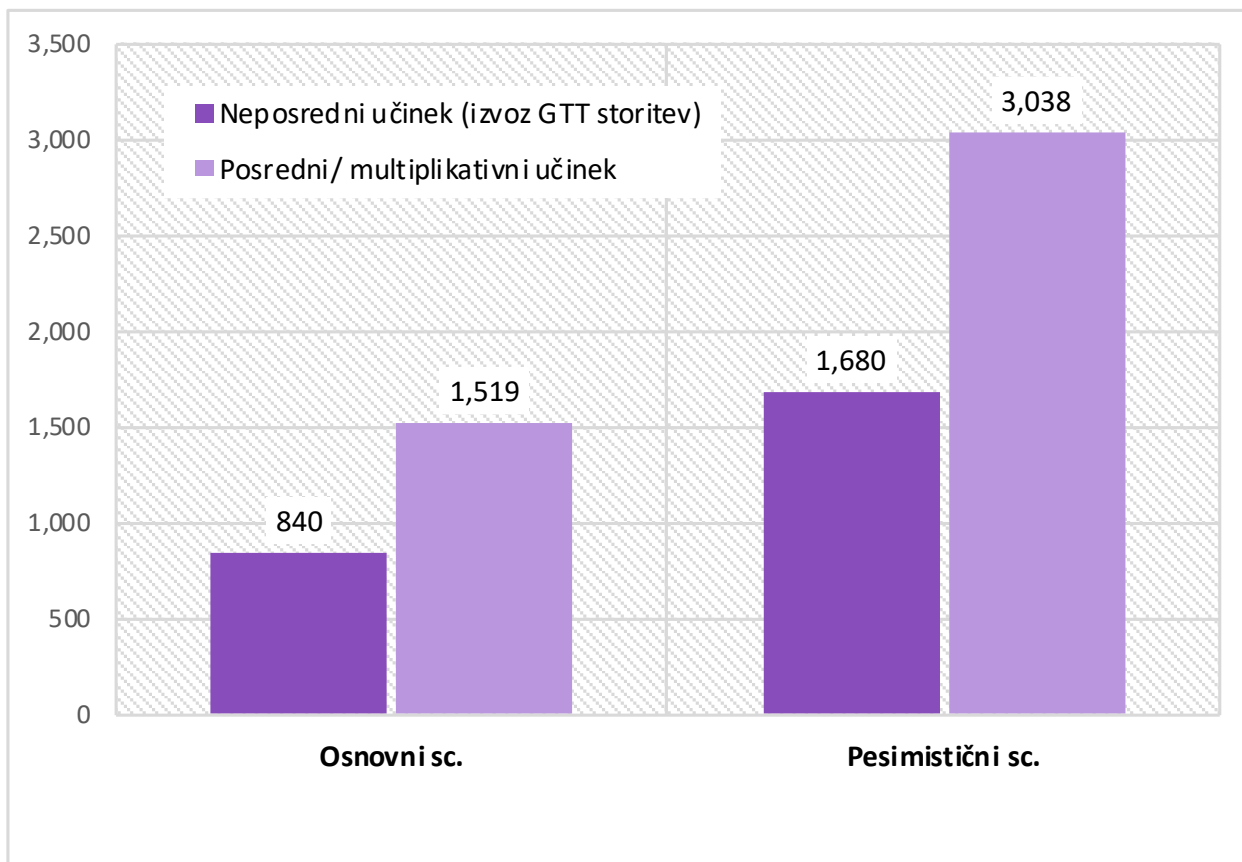
Izpad bruto plač

- Izpad bruto plač med 240 in 480 mio evrov
- Med 85 in 170 mio evrov manj za pokojninske in zdravstvene prispevke

Ocena učinkov spremembe regulacije napotitev v tujino

Ocena posrednih učinkov na gospodarstvo

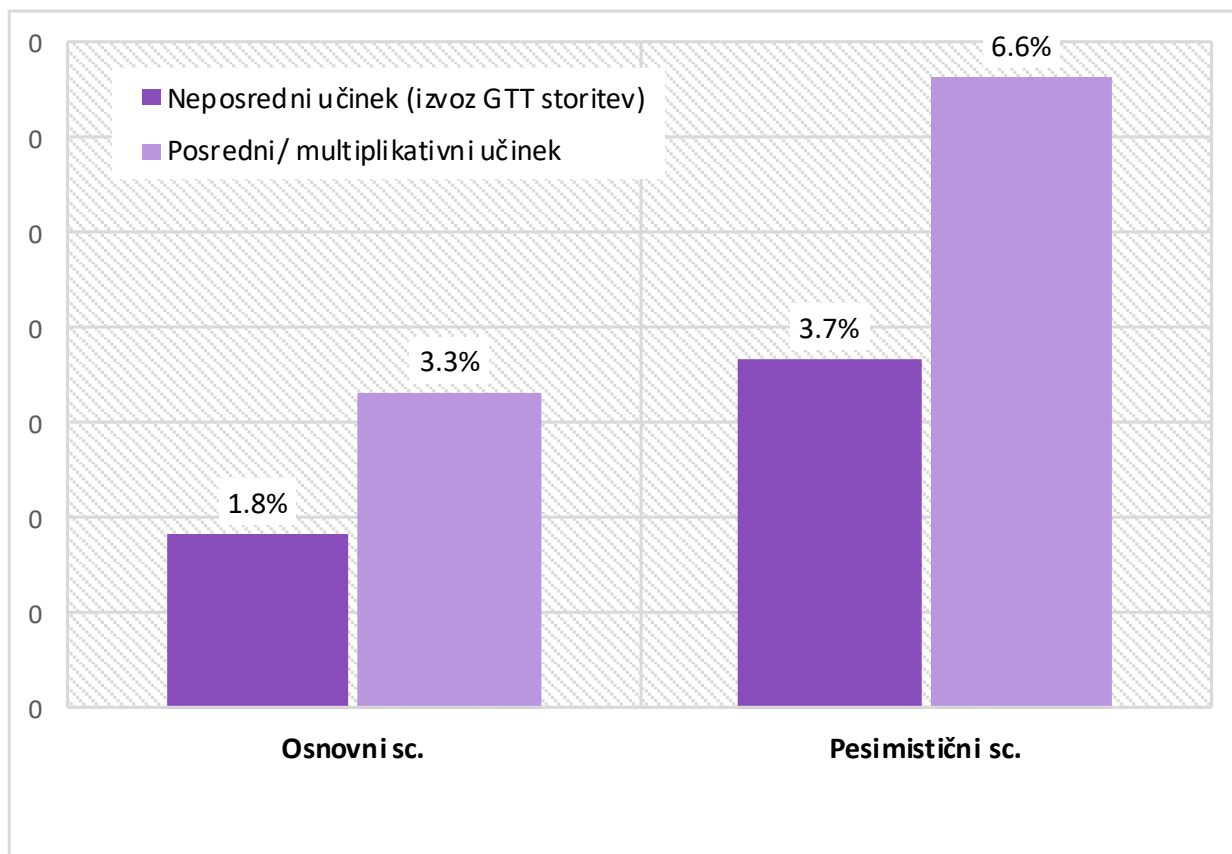

Veliki učinki na gospodarstvo

- **Neposredno:** med 840 mio € in 1.7 mlr € nižja dodana vrednost
- **Posredno:** med 1.5 in 3 mlr € nižja dodana vrednost (v 4 letih)
- **Skupen učinek:** med 2.3 in 4.7 mlr €
- **Skupaj:**
 - med **5.1% in 10.3%** nižji **BDP** (v 4 letih)

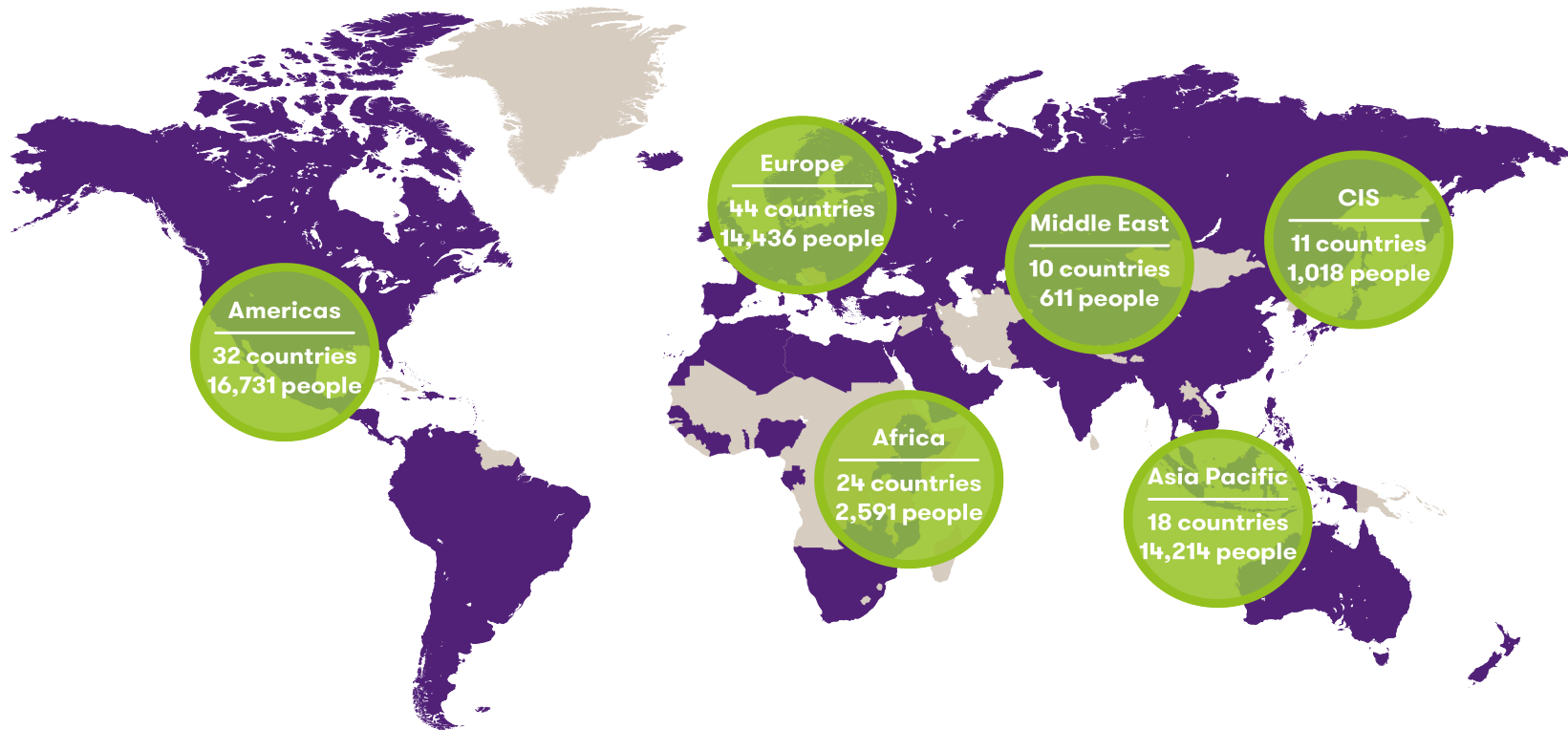
Ocena učinkov spremembe regulacije napotitev v tujino

Ocena posrednih učinkov na gospodarstvo

Veliki učinki na gospodarstvo

- **Neposredno:**
 - med **1.8% in 3.7% nižji BDP**
- **Posredno:**
 - med **3.3% in 6.6% nižji BDP** (v 4 letih)
- **Skupaj:**
 - med **5.1% in 10.3% nižji BDP** (v 4 letih)
- **Učinki še posebej izraženi za Podravsko regijo !**

Our distinctive client
experience sets us apart

NB: 'countries' refers to where Grant Thornton has a physical presence

US \$5.0bn
(2017 revenue)

50,000
people

700+
offices

135+
countries

Grant Thornton

An instinct for growth[™]

[grantthornton.si](https://www.grantthornton.si)

© 2019 Grant Thornton Advisory d.o.o. All rights reserved.

'Grant Thornton' refers to the brand under which the Grant Thornton member firms provide assurance, tax and advisory services to their clients and/or refers to one or more member firms, as the context requires.

Grant Thornton Advisory d.o.o. is a member firm of Grant Thornton International Ltd (GTIL). GTIL and the member firms are not a worldwide partnership. GTIL and each member firm is a separate legal entity. Services are delivered by the member firms. GTIL does not provide services to clients. GTIL and its member firms are not agents of, and do not obligate, one another and are not liable for one another's acts or omissions.